

**O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va
innovatsiyalar vazirligi**

O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti

**O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi
Davlat va huquq instituti**

O‘zbekiston “Milliy tiklanish” demokratik partiyasi

O‘zbekiston “Adolat” sotsial-demokratik partiyasi

“IJTIMOIY DAVLATDA INSON HUQUQLARINI TA’MINLASHNING GLOBAL AHAMIYATI VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR”

**mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman to‘plami
(2026-yil 25-mart)**

Toshkent - 2026

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 16-fevraldagi PF-21-son “Mamlakat taraqqiyotining 2030-yilgacha mo‘ljallangan ustuvor yo‘nalishlari doirasida islohotlarni izchil davom ettirish va yangi bosqichga olib chiqishning qo‘shimcha chora-tadbirlari to‘g‘risida” Farmonida o‘z ahamiyatini topgan IV bob – “Qonun ustuvorligini ta‘minlash, xalq xizmatidagi davlat boshqaruvini tashkil etish” masalasi ijrosi yuzasidan, shuningdek, O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirining 2026-yil 16-yanvardagi “2026-yilda xalqaro va respublika miqyosida o‘tkaziladigan ilmiy va ilmiy-texnik tadbirlar rejasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 11-son buyrug‘i hamda O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti rektorining 2025-yil 27-yanvardagi “Universitetda 2026-yilda o‘tkaziladigan xalqaro va respublika miqyosidagi ilmiy anjumanlar to‘g‘risida”gi 27/11-08-sonli buyrug‘i asosida O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti Ijtimoiy fanlar kafedrasida “Ijtimoiy davlatda inson huquqlarini ta‘minlashning global ahamiyati va zamonaviy yondashuvlar” mavzusida o‘tkazilgan xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari.

Mas’ul muharrir:

Z.Zamonov – falsafa doktori (PhD), prof.

Nashrga tayyorlovchilar:

*Xushmatova Gulnoza, Jumanazarova Asal,
Yokubov Humoyuddin*

© O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti

KIRISH SO‘Z

Assalomu alaykum hurmatli ilmiy-amaliy anjuman ishtirokchilari, olimlar sohaning yetakchi vakillari, qadrli mehmonlar va aziz ustozlar!

Ma'lumki, o'zining ko'p ming yillik tarixida navbatdagi yangilanish bosqichiga kirgan Yangi O'zbekistonda inson huquqlarini ta'minlashga qaratilgan tizimli chora-tadbirlar davlat siyosati darajasida amalga oshirilmoqda. Zero, Inson huquqlari umumjahon deklaratsiyasining 26-moddasida, "Har bir inson ta'lim olish huquqiga ega. Ta'lim inson shaxsini to'la barkamol qilishga va inson huquqlari hamda asosiy erkinliklariga nisbatan hurmatni kuchaytirishga qaratilmog'i lozim. Ta'lim barcha xalqlar, irqiy va diniy guruhlar o'rtasida bir-birini tushunish, xayrixohlik va do'stlikka xizmat qilishi hamda Birlashgan Millatlar Tashkilotining tinchlikni saqlash borasidagi faoliyatiga yordam berishi kerak", deb ta'kidlangan.

Shu bilan birga inson huquqlari sohasida ta'limga taalluqli qoidalar ko'pgina xalqaro hujjatlarga, jumladan Iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy huquqlar to'g'risidagi xalqaro pakt, Bola huquqlari to'g'risidagi konvensiya, Ayollarga nisbatan kamsitishning barcha shakllarini bartaraf etish to'g'risidagi konvensiya, Irqiy kamsitishning barcha shakllariga barham berish to'g'risidagi xalqaro konvensiyaga kiritilgan.

Davlatimiz rahbari Shavkat Mirziyoyev tomonidan inson huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini har tomonlama ta'minlashga yo'naltirilgan tashabbuslar ilgari surildi va bu izchil hayotga tatbiq etilmoqda. Ular asosida hozirning o'zida Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasining beshta rezolyusiyasi qabul qilingan. O'zbekiston Respublikasi milliy davlatchiligi tarixida birinchi marta mamlatimiz BMTning Inson huquqlari bo'yicha kengashi a'zoliciga saylandi. Bularni jahon hamjamiyati tomonidan bildirilgan yuksak e'tirof ifodasi, mamlakatimiz yangi tashqi siyosatining, shu jumladan xalqaro tashkilotlar va xorijiy davlatlar bilan keng ko'lamli hamkorlikni yanada rivojlantirishga qaratilgan say-harakatlarning davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishi sifatida baholash mumkin.

Mamlakatimiz Prezidenti ta'kidlaganlaridek: "Inson huquqlarini himoya qilish uzluksiz davom etadigan jarayon ekanini barchamiz chuqur anglaymiz. Jahon tarixi va demokratik davlatlar tajribasi ham shundan dalolat beradi".

Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoyishi bilan Inson huquqlari sohasida ta'lim umumjahon dasturi to'rtinchi bosqichini amalga oshirish bo'yicha milliy komissiya tashkil etildi. Konstitusiyamizda xalqaro

huquq ustuvorligi tamoyili mustahkamlandi. O‘zbekiston inson huquqlari va erkinliklarini, shuningdek, aholining turli toifalari – ayollar, bolalar, nogironligi bo‘lgan shaxslar huquq va erkinliklarini ta‘minlash hamda himoya qilishga yo‘naltirilgan ko‘plab xalqaro konvensiyalarga a‘zo bo‘ldi. Bu orqali mamlakatimiz o‘z hududida inson huquqlari va erkinliklarini rag‘batlantirish hamda himoya qilish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish bo‘yicha muayyan majburiyatlarni qabul qilgan.

Bugungi kunda O‘zbekiston Respublikasida inson huquqlari sohasidagi davlat siyosati quyidagi tamoyillarga asoslangan holda amalga oshirilmoqda:

- umume’tirof etilgan inson huquqlari g‘oyalari va qadriyatlariga, shuningdek, o‘z xalqaro majburiyatlariga sodiqlik;

- davlatning inson huquqlari sohasidagi siyosati huquqiy davlatchilik va kuchli fuqarolik jamiyatini shakllantirishda asosiy milliy manfaatlardan kelib chiqishi;

- O‘zbekiston Respublikasi Konstitusiyasida qayd etilgan shaxs, jamiyat va davlat manfaatlarini mutanosibligi tamoyili;

- amalga oshirilayotgan siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy islohotlarning tadrijiylik xususiyati;

- ochiqlik va bag‘rikenglik:

Shu bilan birga O‘zbekiston Respublikasi ushbu sohadagi barcha muammolarni fuqarolik jamiyatining barcha tuzilmalari, shuningdek xalqaro hamkorlar bilan muloqotda muhokama qilishga va hal etishga tayyorligi ko‘rsatib kelmoqda.

Ta’kidlash lozimki, 2020 yilda mamlakatimiz tarixida birinchi marta Inson huquqlari bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasining milliy strategiyasi va uning “yo‘l xaritasi” qabul qilindi. Unda aniq ifodalangan 78 ta vazifani amalga oshirish belgilangan. Shuningdek, quyidagi ustuvor yo‘nalishlar ko‘zda tutilgan:

- shaxsiy, siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy huquqlarni himoya qilish;

- inson huquqlari va erkinliklari sohasida qonunchilikka va huquqni qo‘llash amaliyotiga xalqaro standartlarni joriy qilish mexanizmlarini takomillashtirish, shuningdek, ular monitoringini amalga oshirish;

- inson huquqlari sohasida huquqiy savodxonlikni oshirish bo‘yicha ustuvor yo‘nalishlar: sohaga doir xalqaro va mintaqaviy tuzilmalar, xorijiy davlatlarining huquqni himoya qilish milliy muassasalari bilan hamkorlikni rivojlantirish.

O‘zbekiston Inson huquqlari sohasida ta’lim bo‘yicha umumjahon dasturini, BMTning Inson huquqlari sohasida ta’lim va tayyorlash deklaratsiyasi qoidalarini amalga oshirishda faol ishtirok etmoqda. Bugungi kunda xalqaro

shariklar bilan hamkorlikda inson huquqlari bo'yicha 120 dan ortiq asosiy xalqaro-huquqiy hujjatlar davlat tiliga tarjima qilindi va ko'p nusxada nashr etildi.

Ta'kidlash lozimki, so'nggi yillarda O'zbekistonda va dunyoda inson huquqlarini ta'minlash masalalariga doir qator ilmiy-amaliy konferensiyalar o'tkazilmoqda. Bugungi tadbirimiz ham ularning mantiqiy davomi sifatida ijtimoiy davlatda inson huquqlarini ta'minlashning zamonaviy yondashuvlariga yana bir bor murojaat qilish, mavjud tadqiqotlarga tayangan holda zarur tahliliy xulosalarni chiqarish uchun yaxshi imkoniyat yaratadi, deb ishonaman.

Anjumanda ishtirok etayotgan aziz mehmonlarimiz – olimlar va mutaxassislarga yana bir bor minnatdorchilik bildiraman va ilmiy-amaliy anjuman ishiga muvaffaqiyatlar tilayman!

Ilxomjon Tuxtasinov,
O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti rektori,
pedagogika fanlari doktori, professor